

Roep om meer overheid en meer belastingen: die kant moeten we niet op

Door [Frits Bosch](#) - 31 juli 2021
Geplaatst in [Economie](#)

Je hoeft geen rabiate anti-kapitalist te zijn, om te kunnen constateren dat het vigerende kapitalistisch systeem hier en daar uit de bocht vliegt. CDA'er dr. Bert de Vries, is in zijn boek 'Ontspoord kapitalisme' zeer kritisch over het kapitalisme en de Europese Unie. Het kapitalisme is ontspoord, maar De Vries komt niet met de oplossing om het weer op de rails te krijgen.

Ook Dirk Bezemer, Gronings hoogleraar economie, geeft in zijn boek 'Een land van de kleine buffers' aan dat het kapitalisme op diverse terreinen faalt. Het is te repareren, mits de overheid nu instapt op alle mogelijke terreinen van onze sociaal-economie.

Meer overheid?

De overheid moet volgens Bezemer een veel grotere rol gaan vervullen ten koste van het vrije marktmechanisme, de marktwerking. Bezemer heeft blijkbaar veel vertrouwen in de sturende hand van de overheid. Je kunt daar een vraagteken bij plaatsen. De overheid blijkt op vele terreinen onmachtig, ondanks beloftes.

Bezemer heeft zijn boek in 2020 geschreven, voor de toeslagenaffaire, maar na de UWV-affaires, de toename van de zware criminaliteit en de ontwikkeling van Nederland als narcoticaland. Maar daar horen we hem niet over. Voorbeelden zijn er te over om niet alle vertrouwen in een sturende en dominante overheid te hebben.

Roep om meer overheid en meer belastingen: die kant moeten we niet op

Volgens de bekende econoom John Maynard Keynes (1883-1946) zou de centrale taak van de overheid zijn om de economische cycli af te vlakken. Ook daarin slaagt de overheid niet.

Keynes

De overheid dient het kader te scheppen om economische subjecten zo effectief mogelijk te laten opereren. De overheid dient deze partijen echter niet onnodig te belemmeren. Onze welvaart en welzijn zijn immers ervan afhankelijk.

Maar wat is 'onnodig'? Onnodig is de enorme regelgeving waaronder zij gebukt gaan en onnodig is datgene te vragen van de subjecten wat buiten hun taakopdracht ligt. Hieronder daarover meer.

Waar wringt de kapitalistische schoen volgens Bezemer? Nederland bezit financiële buffers bij particulieren - in beleggingsportefeuilles - en bij institutionele partijen, waaronder ons pensioenvermogen ter waarde van 1.700 miljard euro.

Ongelijkheid

Wat is daar dan mis mee? Wel, het duidt erop dat de inkomens en vermogensongelijkheid sterk is toegenomen. De bekende Gini-coëfficiënt die inkomensongelijkheid meet, verhult dat een grote groep Nederlanders onder de armoedegrens leeft en van de voedselbank gebruik moet maken. Henk en Ingrid bestaan echt en ze hebben bar weinig vermogen en een laag inkomen.

Vermogenden laten hun geld op de beurs renderen, zonder te zweten, terwijl Henk en Ingrid moeten sappelen, de lonen worden laag gehouden. Onderwijzers, politie en zorg zijn de onmisbaren in onze samenleving die niet verdienen wat ze verdienen.

Het kapitalisme zorgt niet voor een 'rechtvaardige' inkomens en vermogensverdeling. Om het plat te zeggen: 'De duivel schijnt altijd op de grootste hoop'. Voorbeeld: Zuidas-advocaten declareren 600 tot 1.800 euro per uur. In de VS zijn de verhoudingen geheel scheef, waar de rijkste 1% evenveel vermogen heeft als de onderste helft.

Het vermogen in de buffers is inactief voor de Nederlandse economie, want het is vooral belegd in het buitenland. Deze vermogens dienen volgens Bezemer effectiever aangewend te worden voor onze economie, zodat het ook bruikbaar wordt voor innovatie.

De overheid dient dan de vermogens, de buffers, af te romen via belastingen. Het is een verkaptte onteigening. Het pensioenvermogen dient volgens Bezemer een andere bestemming te krijgen, gaande van het huidige kapitaaldekking stelsel naar een omslagstelsel, een soort aanvulling op het AOW. Dit lijkt een kansloos voorstel gezien het relatief te beperkte aantal werkenden die de steeds grotere schare ouderen in premies moeten onderhouden. Maar je kunt het proberen. Nee, heb je.

Roep om meer overheid en meer belastingen: die kant moeten we niet op

Dwangmatig overheidsingrijpen

Kortom, Bezemer's voorstellen komen neer op een fors dwangmatig overheidsingrijpen. Het afromen van vermogens via veel hogere belastingen, terwijl de belastingen in ons land al hoog zijn, volgens de Raad van State in haar jaarrapportage van 2019. Verdere verhogingen van belastingtarieven kunnen op grote weerstand rekenen.

Bezemer wil naar een gemengd systeem van kapitalisme en socialisme. Het is een originele gedachte. Het zou een stap zijn naar staatskapitalisme op z'n Nederlands. Naar mijn mening ketst het af op ons democratisch bestel dat het dwangmatig terugploegen van vermogens, 'de kleine buffers', ongewenst acht.

China heeft daar een oplossing voor gevonden via de dictatuur van Chinese Communistische Partij. Het 'voordeel' van het Chinese staatskapitalistisch model is dat de winsten van de staatsbedrijven automatisch teruggeploegd worden naar de overheid. Geen gezeur over onteigening en democratische besluitvorming.

Dan maar China?

Is het Chinese model inderdaad op den duur superieur zoals de Chinezen zo stellig menen? De Duitser zegt dan 'abwarten und Tee trinken'. Ze zijn in ieder geval goed bezig in economisch opzicht. Maar het is een dictatoriaal en onvrij land. Nee, dank u.

Zijn we al op weg naar een staatskapitalistisch model? Nee. We zijn daar (nog) niet, maar we zien bijvoorbeeld dat onze minister Ingrid van Engelshoven dwangmatige regulering uitvaardigt inzake inclusie voor het personeelsbeleid voor de culturele sector, het bedrijfsleven en het onderwijs. Er wordt een stringent klimaatbeleid afgedwongen, al dan niet via de rechter. Minister Koolmees dwingt inclusie af voor de pensioenfondsen.

Van bedrijven wordt geëist een bijdrage te leveren aan het oplossen van maatschappelijke vraagstukken. Deze zaken vallen buiten de centrale taakopdracht van het bedrijfsleven, zijnde het samenbrengen van arbeid en kapitaal teneinde winst te genereren. Dit is een belangrijke maatschappelijke functie. Als men dit gaat ondermijnen, dan sla je de bijl aan de wortel van onze samenleving. De overheid gaat nog niet geheel op de stoel van de CEO zitten, maar al wel met een stevige bil.

Als het kapitalisme inderdaad uit de bocht zou vliegen, dan lijkt dat gevaarlijk. Het geeft onzalige partijen als *woke* gedreven antikapitalisten en moslimfundamentalisten (Ayaan Hirshi Ali heeft daarvoor recent gewaarschuwd) ruimte om de samenleving te destabiliseren. Het is een bescheiden groep, maar 'the tail is wagging the dog' - zie alle culturele en identiteitsaanpassingen die we al dan niet tegen wil en dank reeds plegen.

Het probleem met het kapitalisme is dat het zich heel lastig laat redresseren, de basis is immers het

Roep om meer overheid en meer belastingen: die kant moeten we niet op

vrije marktmechanisme als de onzichtbaar sturende hand. Als het stelsel uit de bocht vliegt omdat men van oordeel is dat het onethische oplossingen geeft, dan wordt al gauw de hulp van de overheid ingeroepen om de zaken recht te trekken. Maar een overheid die eenmaal buiten z'n hok is getreden is zelden meer daarin terug te krijgen.

Hoe dan wel?

De kwestie is, dat we weten dat het kapitalistisch stelsel hier en daar faalt, maar het is het stelsel dat de meeste vrijheid biedt aan het individu. Communisme, socialisme en staatskapitalisme bieden die vrijheid niet, dus dat wensen we niet.

We modderen dus door, maar wel met steeds meer dwang afkomstig van de overheid. Er zijn lieden - en Bezemer is daar een van - die in Coronatijd hun kans schoon zien om onze maatschappij in de richting van socialisme te sturen. Hun voorstellen lijken logisch en noodzakelijk, maar let op. De vrijheid van het individu is in het geding.